

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Введена в дію наказом МДУ
від 24.06.2021 № 208

**ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за програмою
«Інклюзивна освіта в сучасному ЗДО:
науково-методичні підходи і досвід реалізації»
для вихователів, асистентів вихователя, логопедів,
вчителів-дефектологів закладів дошкільної освіти щодо надання
підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми
потребами (спеціальність 012 «Дошкільна освіта»)**

Маріуполь – 2021 р.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників за короткостроковою програмою **«Інклюзивна освіта в сучасному ЗДО: науково-методичні підходи і досвід реалізації»** для вихователів, асистентів вихователя, логопедів, вчителів-дефектологів закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами (спеціальність 012 «Дошкільна освіта») розглянуто на засідання НМР Маріупольського державного університету (протокол № 8 від “17” червня 2021 р.) та затверджено на засіданні Вченої ради Маріупольського державного університету (протокол №12 від “23” червня 2021 р.).

Укладачі:

- доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти МДУ Брежнєва О.Г.;
- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти МДУ Демидова Ю.О.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Розробник.

Кафедра дошкільної освіти Маріупольського державного університету.

2. Мета підвищення кваліфікації.

Сприяти позитивній динаміці процесу професійного розвитку вихователя щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами відповідно до державної політики в галузі інклюзивної освіти та забезпеченні її якості. Удосконалення фахової майстерності педагогів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей дошкільників, принципів створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, механізмів забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

3. Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань:

✓ забезпечення набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності;

✓ формування та розвиток цифрової, комунікаційної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей;

✓ удосконалювати вміння забезпечувати безпечно, інклюзивне та орієнтоване на розвиток всіх дітей середовище закладу дошкільної освіти.

4. Обсяг, строк та форма підвищення кваліфікації. Курси підвищення кваліфікації для вихователів, асистентів вихователя, логопедів, вчителів-дефектологів закладів дошкільної освіти проводяться в очній (змішаній та/або дистанційній) формі протягом двох тижнів у кількості 60 годин (2 кредити) шляхом проведення інтерактивних лекцій, практичних занять (майстер-класів), дискусій, конференцій (з обміну досвідом, підсумкових, наукових тощо), педагогічного практикуму тощо.

5. Цільова аудиторія.

Вихователі, асистенти вихователя, логопеди, вчителі-дефектологи закладів дошкільної освіти.

6. Зміст програми.

Програма підвищення кваліфікації розроблена на основі трансформації системи освіти і розвитку інклюзивної освіти. Актуальність проведення курсів зумовлена необхідністю підготовки та перепідготовки фахівців нової фармації для забезпечення права на освіту дітей з особливими потребами, зокрема запровадження інклюзивної освіти. Переосмислення соціальної і професійної місії вихователя, асистента вихователя в інклюзивній групі, логопеда, вчителя-дефектолога ЗДО актуалізує необхідність підготовки фахівців, здатних розуміти індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.

Особливістю запропонованої програми є посилення фахової складової шляхом поглиблення знань вихователів, асистентів вихователя, логопедів, вчителів-дефектологів закладів дошкільної освіти щодо застосування у практичній діяльності сучасних діагностичних та корекційних методів та методик, ефективного планування корекційно-відновлюваної роботи з дітьми з особливими потребами, а також використання ефективних форм і засобів активізації розвитку мовлення, фонематичного сприймання та профілактики порушення письма.

Нижче представлений орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

№	Зміст	Всього годин	Аудиторні	Самостійна робота	Консультації
Освітні компоненти					
1.	Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика	8	6	1	1
2.	Психологічна допомога дітям з ООП в умовах закладу дошкільної освіти	8	6	1	1
3.	Технології корекційно-освітнього процесу	8	6	1	1
4.	Складові інклюзивного середовища закладу дошкільної освіти	9	6	2	1
5.	Психолого-педагогічний супровід батьків дошкільника з особливими потребами	8	6	1	1
6.	Традиції та інновації в освіті і вихованні дітей раннього віку	9	6	2	1
7.	Соціалізуючий освітній простір ЗДО	8	6	1	1
	Підсумковий контроль	2		2	
	ВСЬОГО:	60	42	11	7

Зміст професійної програми курсів підвищення кваліфікації оновлюється та удосконалюється на підставі нових законодавчих і нормативних актів Міністерства освіти і науки України, Кабінету Міністрів України, а також пропозицій стейкхолдерів, викладачів та слухачів, отриманих у процесі опитування.

Оновлення та удосконалення може бути поточним або періодичним. Поточне уточнення стосуються змісту та назв окремих освітніх компонентів (їх поєднання, деталізації або оновлення відповідно до нових запитів), розподілу часу і послідовності викладання. Зміни можна здійснювати не більше як на 40 відсотків.

Періодичне оновлення та удосконалення здійснюється за підсумками навчального року і в разі необхідності програма коригується і

перезатверджується в установленому порядку.

7. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- розуміння законів, умов, тенденцій та особливостей розвитку суспільства, освіти;
- здатність до рефлексії власних професійних дій.
- уміння вибудовувати стратегії особистісно-професійного розвитку та навчання, готовність до постійного саморозвитку;
- здатність ефективно взаємодіяти на міжособистісному рівні;
- здатність вибудовувати професійну діяльність на основі сучасних нормативно-правових документів в системі освіти України, міжнародних документів;
- здатність реформувати напрями національної спеціальної освіти, розкрити сутність та нові підходи до становища дитини з особливостями психофізичного розвитку в сучасному суспільстві;
- здатність здійснювати логіко-дидактичний та методичний аналіз літератури з проблем виховання дітей з особливими потребами, сучасних засобів виховання;
- володіння проектно-технологічною діяльністю у вирішенні освітніх завдань;
- здатність аналітико-прогностичної діяльності дефектологів за результатами моніторингу якості навчання та виховання дітей з особливими потребами.

Очікувані результати навчання:

- ✓ застосовувати у практичній діяльності знання основних міжнародних і національних законодавчих документів, їхньої ролі у впровадженні інклюзивної освіти;
- ✓ проектувати трирівневу модель підтримки дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;

- ✓ критично мислити та здійснювати самооцінку власної професійної діяльності;
- ✓ реалізувати у професійній поведінці стратегію і тактику етично адекватного спілкування з різними учасниками освітнього процесу;
- ✓ використовувати цифрові медіа й ІКТ у професійній роботі, розуміти і критично оцінювати різні аспекти цифрових медіа і медіа контенту,
- ✓ надавати підтримку в освітньому процесі здобувачам дошкільної освіти з особливими освітніми процесами;
- ✓ застосовувати практичні кейси для висвітлення ролі універсального дизайну у сфері освіти для забезпечення педагогічної підтримки здобувачів дошкільної освіти з особливими потребами;
- ✓ взаємодіяти з різними суб'єктами з метою забезпечення права на освіту здобувачам дошкільної освіти з особливими освітніми потребами.

8. Система та критерії оцінювання результатів навчання слухачів курсів.

Необхідною умовою для отримання слухачами свідоцтва про підвищення кваліфікації є проведення підсумкового контролю знань на платформі Moodle у вигляді тестування з метою оцінювання результатів навчання. Максимальна кількість балів, яку може набрати слухач при складанні підсумкового тесту становить 20.

Оцінка	ЄКТС	Норми оцінювання за ECTS	Шкала тесту
Відмінно	A	95-100	18-20
Добре	B, C	80-94	13-17
Задовільно	D, E	60-79	10-12
Незадовільно	FX	до 60	до 9

Критерії оцінювання

Оцінку **«відмінно» (95 – 100 балів)** одержує слухач, який дав правильні відповіді на 18 – 20 стандартизованих тести, тобто: всебічно і глибоко засвоїв зміст освітніх компонентів, в повному обсязі володіє теоретичними знаннями та практичними навичками.

Оцінку **«добре» (80 – 94 бали)** одержує студент, який дав правильні відповіді на 13 – 17 стандартизованих тести, припустився окремих незначних помилок у відповідях на теоретичні завдання.

Оцінку **«задовільно» (60 – 79 бал)** одержує слухач, який дав правильні відповіді на 10 – 12 стандартизованих тести, припустився значних помилок у відповідях на теоретичні завдання.

Оцінку **«незадовільно»** одержує слухач, який дав правильні відповіді на менше ніж 9 стандартизованих тести, припустився грубих помилок у відповідях на завдання або взагалі не дав відповідей на них.

Список рекомендованої літератури

Нормативно-правові документи

1. Конституція України.
2. Закон України «Про охорону дитинства».
3. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї».
4. Закон України «Про освіту».
5. Закон України «Про дошкільну освіту».
6. Закон України «Про соціальні послуги».
7. Указ Президента України від 13.12.2016 № 553/2016 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю».
8. Постанова КМУ від 10.04.2019 № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності Інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти».
9. Постанова КМУ від 14.02.2017 № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».
10. Постанова КМУ від 12.07.2017 № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр».
11. Наказ МОН від 06.02.2015 № 104/52 «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах», зареєстрований у Міністерстві юстиції України
12. Наказ МОН від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11.05.2018 № 582/32034
13. Наказ МОН від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з

особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».

Листи МОН України

14. Лист МОН від 25.09.2012 № 1/9-675 «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя».

15. Лист МОН від 28.09.2012 № 1/9-694 «Щодо введення посади вихователя (асистента вчителя) у загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним навчанням».

16. Лист МОН від 26.05.2020 № 1/9-278 «Щодо організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів»

17. Лист МОН від 30.06.2020 № 1/9-41 «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році».

18. Лист МОН від 25.06.2020 № 1/9-348 «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти».

Основна література

19. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання / ГО «Соціальна синергія». - К.: Видавництво «Теза», 2020. - 30 с.

20. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренка В. І. - К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. - 100 с.

21. Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ» / Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. - К. : Видавнича група «Атопол», 2018. — 100 с.

22. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / Порошенко М. А. - К.: ТОВ «Агенство «Україна», 2019.- 300 с.

24. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / Порошенко М.А. та інші. - К.: 2018. - 252 с.

25. Практика асистента педагога: міжнародний й український контекст: результати дослідження / Федоренко О. Ф., Мартинчук О. В., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. - К.: ФОП Парашин, 2020. -112 с.
26. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / За заг. ред. Ю. Г. Носенко. - Полтава : ПУЕТ, 2018. - 261 с.